

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ
РЕГІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК
УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

"ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ"

7 липня 2023 року

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ДОНЕЦЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

7 липня 2023 року

Кропивницький – 2023

КАЗАНЧУК Ірина ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА» В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	135
КАРПЕНКО Артем ПУБЛІЧНЕ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЯК СКЛАДОВА ЗЛОЧИННОЇ СУБКУЛЬТУРИ.....	139
КАРЯЖА Катерина КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	143
КИСЕЛЬОВА Марина РОЛЬ РЕФОРМУВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	146
КОВАЛЕНКО Артем ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ ТАКТИЧНИХ І ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	148
КОВАЛЕНКО Марина ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РОЛЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ТА КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ПІДХОДІВ.....	151
КОВАЛЬОВ Костянтин ОКРЕМІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	153
КОНСТАНТІНОВ Сергій ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ.....	157
КОПОТУН Ігор СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	161

повсякденній роботі принципу «Людина – понад усе» та «Довіра».

Попри очевидну небезпеку, деякі місцеві мешканці все ще вагаються та відмовляються від евакуації. Важливо щоб працівники з'ясували для себе, що люди залишають свої домівки не від доброго життя, іноді залишаються в кімнатах при обстрілах, де кілька разів за добу доводиться спускатися в сховища і чути звуки вибухів. Люди перебувають в стані шоку і стресу. Потрібно спілкуватися із ними, підтримати, вислухати та заспокоїти. Спілкування вкрай потрібне, воно допомагає прибрати всі непорозуміння.

При цьому одним з головних завдань є інформування людей про очевидні загрози та про фатальні наслідки, до яких може привести зволікання та відмова від евакуації. Треба проводити особисті бесіди, надавати листівки, інформаційні листи із врученням пам'яток з попередження загибелі та травмування людей на пожежах, при виявленні вибухонебезпечних предметів (мін, снарядів), пошкодженню газопроводу та дій населення під час бойових дій (обстрілів) тощо.

Під час бесід працівники повинні пояснювати існуючу небезпеку та наголошувати на виїзді у найбільш небезпечні регіони, особливо сім'ям з дітьми, людям похилого віку та маломобільним групам населення, знов і знов наполягати на обов'язковій евакуації. Важливим при наданні порад працівниками не евакуйованому населенню є рекомендації щодо підготовки оселі.

Дотримання особистої безпеки працівниками ОРС ЦЗ при наданні допомоги не евакуйованому населенню є окремим комплексом заходів на попередження гибелі та травмування працівників та повинен включати заходи: отримання дозволів на заїзд в зони мешкання не евакуйованого населення, забезпечення у достатній кількості індивідуальними медичними аптечками, засобами особистого захисту (бронежилетами, касками, броньований транспорт) без яких виконання службових обов'язків в зоні можливих обстрілів стає неможливим, тощо.

Вищезгадані питання щодо унормування діяльності працівників ОРС ЦЗ стосовно не евакуйованого населення, а також відповідна термінологія повинні бути визначені у нормативно-правових актах [1, 2, 3, 4] та інших.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України від 2.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 06.06.2023).

2. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> (дата звернення: 06.06.2023).

3. Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж : наказ МВС України від 26.04.2018 № 340. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text> (дата звернення: 06.06.2023).

4. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру : постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 р. № 841. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.06.2023).

КОТЛЯР Діана

викладач кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови життя, в яких опинилась наша держава, змушують нас розглядати питання безпеки під іншим кутом зору. Якщо ще декілька місяців тому світ навколо нас, як нам здавалось, був безпечним, то сьогоднішні виклики несуть небезпеку значно більшу ніж в умовах мирного часу.

Щодня вбиваючи українців, держава-агресор не забуває і про проведення інформаційних атак на українське населення, прагнучи за допомогою фейкової інформації посіяти в суспільстві страх та панічні настрої, дестабілізувати політичну та соціально-економічну ситуацію в Україні.

Ми є свідками того, як ведеться інформаційний вплив спрямований на свідомість людини. Об'єктом даного впливу є як окремі особи, групи осіб, так і цілі держави. Психологічний вплив здійснюється за допомогою засобів масової інформації, а підставою для використання такого впливу є легкість сприйняття та поверхневості. Створення масових інформаційних атак, ботів, фейків, як свідчать сучасні реалії, є дієвими інструментами для дезорієнтації суспільства, залякування, маніпулювання та паніки. Спеціально створені інформаційні ресурси привчають людину бездумно сприймати інформацію та вірити в неї. Все це створює відповідні загрози у сфері інформаційної безпеки держави.

Слово «загроза» в інформаційній безпеці означає, що будь-хто або будь-що підпадає під небезпеку будь-яких негативних впливів у сфері інформаційної діяльності. Загрози можуть бути внутрішніми, спричиненими суб'єктом інформаційних відносин через недостатню кваліфікованість, розуміння процесів і наслідків чи злочинним умислом, так і зовнішнім. Загрози включають в себе впливи, до яких можна віднести хакерство і бездіяльність уповноважених органів щодо виявлення та реакції на загрози; помилки у стратегії політичного курсу щодо системи прийняття законів та їх реалізації; рівень інформаційної культури суспільства та владного істеблїшменту; соціально-економічний стан суспільства та держави. Та головною загрозою інформаційної безпеки с умовах воєнного стану

лишаються дезінформація та інформаційні операції, спрямовані на ліквідацію незалежності України [1].

З метою забезпечення інформаційної безпеки в Україні Указом Президента України від 25.02.2017 р. була затверджена «Доктрина інформаційної безпеки України» [2]. В сучасних умовах війни 18.03.2022 р. прийнято рішення РНБО «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану», в якому визначено, що в умовах воєнного стану реалізація єдиної інформаційної політики є пріоритетним питанням національної безпеки» [3]. Наразі в Україні функціонує також Центр протидії дезінформації при РНБО України, на сайті якого можна ознайомитись з актуальною інформацією та подіями в цій сфері.

Таким чином, головним інструментом боротьби України проти російської дезінформації під час воєнного стану є правда, яку потрібно доносити не лише до внутрішньої, а й до закордонної аудиторії.

Також велике значення мають медіакультура та медіаграмотність суспільства. Варто звернути увагу, що в умовах коли цілий комплекс інформації розрахований на маніпуляцію суспільною думкою, свідомістю людини та подається з використанням фізіологічних та психологічних методів та засобів її сприйняття, важливого значення набуває питання низького рівня інформаційної культури, що породжує зниження спроможності людини до критичного сприйняття, аналізу та оцінки отриманої інформації. В такому разі здатність до формування власної думки практично відсутня. Сьогодні активно використовується термін «емоційний фейк», коли використовуючи емоційно забарвлені слова поширюється інформація, що впливає на психіку людини і дозволяє нею маніпулювати. Тому пріоритетним завданням держави є сприяння формуванню інформаційної культури суспільства. Одним із елементів такої культури є здатність аналізувати інформацію та фільтрувати джерела її поширення.

Для прикладу, коли російські агресори завдали ракетного удару по житловому будинку в Одесі, у результаті якого загинуло вісім і поранено 18 людей, вони намагалися зняти з себе відповідальність за скоєне, поширивши спочатку фейк про те, що вразили військовий об'єкт, потім після його викриття військовий об'єкт перетворився на якусь нафтобазу. І цю брехню було викрито Одеською міською владою, яка опублікувала фото з місця трагедії. Тоді російські пропагандисти вигадали новий фейк про те, що житловий будинок став жертвою українських ППО. Однак і цей ворожий фейк був спростований фотографією будинку з характерними руйнуваннями від ракетних ударів [4]. Це вже далеко не перший фейк кремлівської пропаганди, «російська пропаганда вже намагалася неодноразово приховати свою причетність до масової загибелі українців. Яскравий приклад цьому – ракетний обстріл залізничного вокзалу в Краматорську, коли кремль спочатку радів знищенню «військової інфраструктури у Краматорську». Коли ж стала відома правда про вбивство пів сотні цивільних людей, то росіяни негайно видалили всі свої «новини» та звинуватили в усьому нашу державу» [1]. Для того щоб ворожа брехня не мала негативного впливу на населення, необхідно, за можливості,

викривати всі фейки, що запускаються в український інформаційний простір. Це дасть змогу громадянам не лише отримувати правдиву інформацію, а й відчувати підтримку влади, яка постійно з ними на зв'язку.

З огляду на зазначене, для того аби попередити та протидіяти сучасним інформаційним загрозам, необхідно не лише прийняти нормативну основу але й забезпечити функціонування інституційного механізму забезпечення інформаційної безпеки, в тому числі освітнього компоненту. Мова йде про послідовну системну діяльність державно-правових інституцій, які б ефективно реалізовували національні інтереси в інформаційній сфері, були б здатними не тільки вчасно реагувати на поширення інформаційних фейків та неправдивої інформації але й були б здатними загалом попереджувати інформаційні конфлікти та формувати інформаційну культуру суспільства загалом.

Список використаних джерел

1. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти) : підручник / В. В. Остроухов, В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк та ін. К. : КНТ, 2010. 776 с.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/47/2017>.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану»: Указ Президента України від 19 березня 2022 року. № 152/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/152/2022>.

4. Росіяни намагалися видати обстріляний житловий будинок в Одесі за «військовий об'єкт» – Центр стратегічних комунікацій. URL: <https://nv.ua/ukr/odesa/rosiyani-namagalis-vidatiobstrilyaniy-zhitloviy-budinok-v-odesi-za-viyskoviyob-yekt-50236728.html>.